

Starway to Heaven

Bereshit 28

(15) עד אשר אם עשיתי. 'אם' משמש בלשון 'כי': דבורתי לך. לצרכך ועליך, מה שהבטחתי לאברהם על זרעו לך הבטחתי ולא לעשו, שלא אמרתי לו 'כי יצחק יקרא לך זרע' אלא "כי ביצחק" (לעיל כא:יב) ולא כל יצחק (נדריים לא ע"א). וכן כל 'לי' ו'לך' ו'לו' ו'להם' הסמוכים אצל דבור משמשים לשון 'על', וזה יוכיח, שהרי עם יעקב לא דבר קודם לכו: (16) כי אם בית אלהים. אמר רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זמרא, הסלם הזה עומד בבאר שבע ואמצע שפועו מגיע כנגד בית המקדש, שבאר שבע עומד בדרומה של יהודה, וירושלים בצפונה בגבול שבין יהודה ובנימין, ובית אל היה בצפון של נחלת בנימין בגבול שבין בנימין ובין בני יוסף, נמצא סלם שנגלו בבאר שבע וראשו בבית אל מגיע אמצע שפועו נגד ירושלים (ב"ב טז:). וכלפי שאמרו רבותינו שאמר הקדוש ברוך הוא, צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה (חולין צא ע"ב), ועוד אמרו, יעקב קרא לירושלים בית אל (פסחים פח ע"א), וזו לז היא ולא ירושלים, ומהיכן למדו לומר כן, אני אומר שנגער הר המורה ובא לכאן, וזו היא קפיצת הארץ האמורה בשחיטת חלון (חולין צא ע"ב), שבא בית המקדש לקראתו עד בית אל, וזהו "ויפגע במקום" (לעיל פסוק יא). [ואם תאמר, [ו]כשעבר יעקב על בית המקדש מדוע לא עקבו שם, איהו לא יהיב לביה להתפלל במקום שהתפללו אבותיו ומון השמים יעבבוהו, איהו עד חרו אזל, כדאמרינו בפרק 'גיד הנשה' (חולין שם), וקרא מוכיח "וילך חרנה" (לעיל פסוק י), כי מטא לחרו אמר, אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי בו. יתב דעתיה למהדר, וחזר עד בית אל (שם) וקפצה לו הארץ: (21) והיה ה' לי לאלהים. שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף, שלא ימצא פסול בזרעי (22) והאבן הזאת. כן תפרש וי"ו זו של "והאבן", אם יעשה לי את אלה ואף אני אעשה זאת: והאבן הזאת אשר שמת מצבה וגומר. כתרנומו "אהי פלח עלה קדם ה'". וכן עשה בשובו מפדן ארם כשאמר לו "קום עלה בית אל" (לקמן לה:א), מה נאמר שם, "ויצב יעקב מצבה וגומר ויסך עליה נסך" (שם יד):

Rashba

11 ויפגע במקום - אירע לו דרכו במקום אחד חוץ מעיר לז. ויקח-אחת. מאבני המקום - כדכתיב: ויקח את האבן אשר שם מראשותיו. 12 עולים ויורדים - לפי הפשט: אין לדקדק במה שהקדים עולים ליורדים, שכן דרך ארץ להזכיר עליה קודם ירידה. 13 הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך - ואם תאמר דבר מועט הוא - ופרצת ימה וקדמה - לד'

10 ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: 11 ויפגע במקום וילך שם כירבא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא: 12 ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו: 13 והנה ד' נצב עליו ויאמר אני ד' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך: 14 והיה ורעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגפה ונברכו בך כל משפחת האדמה וזרעך: 15 והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתוך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך: 16 ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ד' במקום הזה ואנכי לא ידעתי: 17 ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים: 18 וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה: 19 ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לזו שם העיר לראשנה: 20 ויזר יעקב ונדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש: 21 ושבתני בשלום אל בית אבי והיה ד' לי לאלהים: 22 והאבן הזאת אשר שמת מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך:

Rashi

(11) ויפגע במקום. לא הזכיר הכתוב באיזה מקום, אלא "במקום" הנזכר במקום אחר, הוא הר המורה שנאמר בו "וירא את המקום מרחוק" (לעיל כב:ד; פסחים פח ע"א): וישם מראשותיו. עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות (ב"ר שם יא). התחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח, מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחת, וזהו שנאמר "ויקח את האבן אשר שם מראשותיו" (להלו פסוק יח; חולין שם):

Traducción Rabino Marcos Edery z"l

10. Salió Iahacov de Beer Shevah y fué hacia Harán. 11. Se encontró con el lugar y pernoctó allí, pues el sol se había puesto; tomó de las piedras del lugar y las dispuso debajo de su cabeza y se acostó en el lugar aquel. 12. Y él soñó: Y he aquí que había una escalera afirmada sobre la tierra y su cabezal llegaba hasta los cielos y he aquí que los enviados de Elohim ascendían y descendían por ella. 13. Y he aquí que Adonai estaba presente a su lado y dijo: Yo soy Adonai, D's de Abraham tu padre y el D's de Itshak: La tierra sobre la que tú estás acostado, a tí te la habré de dar y a tu descendencia. 14. Y será tu descendencia cual polvo de la tierra e irrumpirás hacia el occidente y el oriente y hacia el norte y el sur. Y serán bendecidas por tu causa¹ todas las familias de la tierra y por la de tu descendencia. 15. Y he aquí que Yo estoy contigo y te protegeré dondequiera que tú anduvieres y te haré retornar a esta tierra, pues no habré de abandonarte hasta que haya hecho lo que he hablado a tu respecto. 16. Despertó Iahacov de su sueño y dijo: ¡En verdad Adonai está presente en este lugar mas yo no lo sabía! 17. Y se conmovió¹ y exclamó: ¡Cuán imponente² es este lugar, no es sino la morada de Elohim y este es un pórtico hacia los cielos. 18. Madrugó Iahacov por la mañana y tomó la piedra que había dispuesto debajo de su cabeza y la erigió como estela y vertió aceite sobre su cúspide. 19. Llamó el nombre del lugar aquel Bet-El, empero, Luz era el nombre de la ciudad al principio. 20. Iahacov formuló un voto diciendo: Si Elohim habrá de estar conmigo y habrá de protegerme en esta senda, en la cual yo estoy encaminado y habrá de darme pan para comer y ropa para vestir. 21. Y volviere yo en paz a la casa de mi padre y será Adonai para mí, mi Dios. 22. Y esta piedra que erigí como estela, será una casa para Elohim y todo lo que me dieres, diezmar habré de diezmarlo para Tí.